SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 417/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., vedené pod sp. zn. Rvp 8228/2013, sp. zn. Rvp 8238/2013, sp. zn. Rvp 8239/2013, sp. zn. Rvp 8240/2013, sp.zn. Rvp 8241/2013, sp. zn. Rvp 8242/2013, sp. zn. Rvp 8243/2013, sp. zn. Rvp 8244/2013, sp. zn. Rvp 8245/2013, sp. zn. Rvp 8246/2013, sp. zn. Rvp 8247/2013, sp. zn. Rvp 8276/2013, sp. zn. Rvp 8279/2013, sp. zn. Rvp 8280/2013, sp. zn. Rvp 8281/2013, sp. zn. Rvp 8282/2013, sp. zn. Rvp 8283/2013, sp. zn. Rvp 8284/2013, sp. zn. Rvp 8285/2013 a sp. zn. Rvp 8286/2013, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 NcC 492/2012 zo 17. októbra 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 8228/2013, sp. zn. Rvp 8238/2013, sp. zn. Rvp 8239/2013, sp. zn. Rvp 8240/2013, sp. zn. Rvp 8241/2013, sp. zn. Rvp 8242/2013, sp. zn. Rvp 8243/2013, sp. zn. Rvp 8244/2013, sp. zn. Rvp 8245/2013, sp. zn. Rvp 8246/2013, sp. zn. Rvp 8247/2013, sp. zn. Rvp 8276/2013, sp. zn. Rvp 8279/2013, sp. zn. Rvp 8280/2013, sp. zn. Rvp 8281/2013,

sp. zn. Rvp 8282/2013, sp. zn. Rvp 8283/2013, sp. zn. Rvp 8284/2013, sp. zn. Rvp 8285/2013 a sp. zn. Rvp 8286/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 8228/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na ich prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 8. januára 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 NcC 492/2012 zo 17. októbra 2012.

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka doručila Okresnému súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) žaloby o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorými sa proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, domáha svojich nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „žaloby o náhradu škody“). Ku vzniku škody malo podľa nej dôjsť kontinuálnym a zásadným zásahom do jej základných práv, najmä práva na poskytnutie súdnej ochrany v zákonom predpokladanej kvalite a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v exekučných konaniach vedených okresným súdom, ktorých účastníkom bola sťažovateľka (oprávnená, pozn.). Konania, predmetom ktorých sú nároky sťažovateľky na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy proti Slovenskej

republike, sú okresným súdom vedené pod sp. zn. 8 C 279/2012, sp. zn. 10 C 179/2012, sp. zn. 10 C 191/2012, sp. zn. 8 C 183/2012, sp. zn. 12 C 184/2012, sp. zn. 8 C 196/2012, sp. zn. 16 C 188/2012, sp. zn. 8 C 189/2012, sp. zn. 16 C 283/2012, sp. zn. 8 C 309/2012, sp. zn. 8 C 297/2012, sp. zn. 11 C 173/2012, sp. zn. 11 C 144/2012, sp. zn. 10 C 187/2012, sp. zn. 7 C 202/2012, sp. zn. 10 C 207/2012, sp. zn. 12 C 322/2012, sp. zn. 16 C 246/2012, sp. zn. 12 C 267/2012 a sp. zn. 16 C 245/2012 (ďalej spolu aj „predmetné konania okresného súdu“).

Sťažovateľka v sťažnostiach poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že práve nesprávny úradný postup okresného súdu poznačený zbytočnými prieťahmi bol dôvodom podania jej žalôb o náhradu škody okresnému súdu, ktorý je zároveň podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) súdom príslušným na prerokovanie a rozhodnutie týchto vecí.

Sťažovateľka v záujme ochrany svojho práva na spravodlivé konanie sformulovala *„už v úvode podanej žaloby požiadavku na to, aby nadriadený súd rozhodol pred prvotným prejednaním veci o prikázaní veci (tohto sporu) inému súdu, pretože sudcovia miestne a vecne príslušného Okresného súdu Zvolen sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkovi konania (námietka zaujatosti z objektívneho pohľadu)“*. V rámci odôvodnenia svojej požiadavky okrem iného poukázala na skutočnosť, že okresný súd, ktorý zapríčinil svojím nesprávnym úradným postupom vznik škody na jej strane, nemôže byť zároveň orgánom súdnej moci, ktorý bude o tejto škode rozhodovať, ďalej na to, že takýmto postupom by došlo k nerešpektovaniu zásady nemo debet esse iudex in propria causa, a taktiež poukázala na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa rozhodovania o nestrannosti zákonného sudcu.

Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že vylúčil sudkyňu okresného súdu JUDr. A. S. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 11 C 144/2012 a sp. zn. 12 C 267/2012 a nevylúčil ju z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom; vylúčil sudcu okresného súdu Mgr. D. M. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach

vedených okresným súdom pod sp. zn. 16 C 245/2012 a sp. zn. 10 C 179/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom; vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. J. P. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 8 C 183/2012, sp. zn. 12 C 184/2012, sp. zn. 16 C 188/2012 a sp. zn. 8 C 189/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom; vylúčil sudkyňu okresného súdu JUDr. J. K. z prerokúvania a rozhodovania veci v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 279/2012 a nevylúčil ju z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom; vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. P. B. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 11 C 173/2012 a sp. zn. 16 C 246/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom; vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. J. L. z prerokúvania a rozhodovania veci v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 297/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom a nevylúčil ostatných sudcov okresného súdu z prerokúvania a rozhodovania vecí v predmetných konaniach vedených okresným súdom. Napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa sťažovateľky nesprávne, spôsobujúce zásah do jej práv, konkrétne:

«- základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. práva na súdnu ochranu a osobitne práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR) a práva na prerokovanie veci nestranným súdom;

- základného práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl.6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor"), t. j. práva na nestranný súd zriadený zákonom.»

V rámci svojej argumentácie sťažovateľka poukázala na právne závery obsiahnuté v judikatúre ústavného súdu (napr. II. ÚS 283/2009, III. ÚS 116/06, II. ÚS 336/09, III. ÚS 47/05, III. ÚS 71/97, I. ÚS 46/05, IV. ÚS 345/09), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP") týkajúce sa rozhodovania o nestrannosti zákonného

sudcu (rozsudok ESĽP Findlay v. Spojené kráľovstvo z 25. februára 1997, odsek 73; rozsudok ESĽP Kyprianou v. Cyprus z 15. decembra 2005).

V predmetných konaniach vedených okresným súdom bude podľa sťažovateľky nevyhnutné na základe vykonaného dokazovania posúdiť, či a akým spôsobom došlo k uskutočneniu nesprávneho úradného postupu, pričom pri danom právnom stave bude takéto posudzovanie uskutočňovať súd, ktorý nesprávny úradný postup vykonal a spôsobil ním škodu žalobcovi. V tomto prípade preto existuje legitímny dôvod pochybovať o nestrannosti okresného súdu, ako aj nestrannosti sudcov tohto súdu, a to najmä preto, že:

„a) Žalobca chce, aby v konaní boli vypočutí ako svedkovia sudcovia okresného súdu na ktorom došlo k vykonaniu nesprávneho úradného postupu, a taktiež aby ako svedok vystúpil pred súdom predseda okresného súdu poverený riadením súdu, ako aj podpredseda okresného súdu a to z dôvodu dlhého časového rozsahu zásahu, ktorý pokrýva obdobie, kedy boli do hodnoteného úradného postupu zapájaní všetci zamestnanci súdu. Preto rovnako tak do úvahy prichádzajú ako svedkovia aj vyšší súdny úradníci, či zamestnanci administratívy okresného súdu, ktorý nesprávny úradný postup uskutočnil. V prípade nevylúčenia okresného súdu z rozhodovania dôjde k ústavne neakceptovateľnej situácii, kedy budú proti sebe vypovedať sudcovia, ktorí zároveň pojednávajú rovnakú vec a síce sudcovia súdu, ktorý uskutočnil nesprávny úradný postup. V takejto situácii nie je možné rozumne predpokladať, že výpovede budú objektívne pravdivé, pretože sudca bude vypovedať pred kolegom sudcom, ktorý následne bude vypovedať pred ním o tej istej veci. Následné reťazenie výpovedí v sporoch rovnakého druhu na tom istom súde nemôže priniesť zdanie o spravodlivom výkone súdnej moci. Sudcovia a zamestnanci súdu by mali nutne v sporovom konaní v pozícii svedka predsudky, ktoré spochybňujú naplnenie požiadavky nestrannosti.

b) Na rovnakom mechanizme ako je opísaný pod písm. a) je založené spochybnenie zdania spravodlivosti v prípade výkonu dokazovania listinnými dôkazmi. Ak sudca bude vykonávať dôkaz listinou zo súdneho spisu (alebo súdneho oddelenia) kolegu a následne tento kolega bude vykonávať dôkaz listinou z jeho súdneho spisu (alebo súdneho oddelenia), pričom pôjde o spor rovnakého druhu, je zrejmé, že spravodlivé posúdenie nemožno predpokladať. Nemožno tiež predpokladať spravodlivé zadovažovanie listín zo súdneho oddelenia.

c) Otázky, ktoré by museli v súvislosti s posudzovaním nesprávneho úradného postupu sudcovia, ktorí sú kolegovia na tom istom súde, paralelne riešiť, a spôsob ako by ich riešili, by prejudikoval stanovisko súdu a nenáležite ovplyvňoval vývoj iných sporov rovnakého druhu prebiehajúcich na tom istom súde. V takomto prípade nemožno predpokladať zdanie spravodlivého výkonu súdnej moci. Sudcovia by opäť mali nutne v sporovom konaní predsudky, ktoré spochybňujú naplnenie požiadavky nestrannosti.

d) Súd musí byť inter alia nezávislí od strán v spore. Ak je súdom Okresný súd Zvolen a na strane žalovaného stojí zástupca Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý obhajuje postupy sudcu a zamestnancov Okresného súdu Zvolen, aby tak dokázal, že v danej veci nešlo o nesprávny úradný postup Okresného súdu Zvolen a škoda nenastala, nemožno hovoriť o tom, že súd je nezávislí od žalovaného ako strany v spore. Navyše ak podľa úpravy regresnej náhrady v zmysle ust. § 21 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z. bude Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky tým, kto bude uplatňovať regresnú náhradu voči súdu a následne súd bude povinný uplatňovať regresnú náhradu voči zodpovednej osobe, teda sudcovi. Sudca má záujem na tom, aby žalovaný bol v spore úspešný a aby sa tak predišlo uplatňovaniu regresnej náhrady voči nemu, či jeho kolegom, zamestnancom súdu. Sudcovia by mali nutne v sporovom konaní predsudky vo vzťahu k ich regresnému postihu. Predsudky tohto druhu spochybňujú naplnenie požiadavky nestrannosti.“

Podľa sťažovateľky objektívna skutočnosť spočívajúca v tom, že jej žaloby o náhradu škody spôsobenej rozhodovaním sudcov okresného súdu majú byť prerokované a rozhodnuté sudcami toho istého okresného súdu, ktorí majú medzi sebou *„minimálne kolegiálny a väčšina isto i priateľský vzťah“*, vyvoláva dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti všetkých sudcov okresného súdu, ktorí sa vzhľadom na dané okolnosti prípadu nemôžu javiť v očiach strán ako nezávislí. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že Krajský súd v Trnave, Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Prešove dospeli vo viacerých svojich rozhodnutiach v skutkovo a právne obdobných veciach k opačnému právnemu záveru ako krajský súd vo svojom napadnutom uznesení.

Krajský súd podľa sťažovateľky v napadnutom uznesení dostatočne nevyhodnotil dôvody vylúčenia sudcov okresného súdu z prerokovávania a rozhodovania predmetných vecí, ktorými sú:

„a) pomer sudcu k veci, ktorý má za následok jeho zaujatosť, v danej veci vyplýva aj z právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci, pretože môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach;

b) nutnosť vylúčenia sudcu, ktorý získal o veci poznatky iným spôsobom, než z dokazovania na konaní;

c) ekonomickú závislosť.“

Sťažovateľka svoje sťažnosti následne doplnila podaniami doručenými ústavnému súdu 26. februára 2013, v ktorých reagovala na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 89/2013 zo 6. februára 2013, ktorým boli jej obsahovo obdobné sťažnosti odmietnuté z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na ich prerokovanie a rozhodnutie, *„s nádejou, že zvráti stav bezlimitnej deformácie ľudských práv uskutočňovanej systematicky činnosťou súdov Slovenskej republiky v oboch systémoch súdnej moci, pričom táto jeho preventívna činnosť zamedzí diskreditácii Slovenskej republiky na pôde Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu“*.

Podľa sťažovateľky *„V danej veci nie je možné nastoliť nápravu porušených práv podaním dovolania z dôvodu podľa ust. §237 písm. g) OSP (dovolanie nie je prípustné)! Dovolanie nie je prípustné ani z iných všeobecných dôvodov...“*.

V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na konania ústavného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 265/05, sp. zn. III. ÚS 24/05 a sp. zn. III. ÚS 74/2011, v ktorých tento preskúmaval rozhodnutia súdov o zaujatosti sudcov. Ústavný súd však uvedenú rozhodovaciu prax podľa sťažovateľky bez akéhokoľvek zdôvodnenia porušil práve a len v jej prípade. Sťažovateľka taktiež poukázala na odôvodnenie publikovaného uznesenia (40/1998 ZSP) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 20/97, v ktorom tento súd vyslovil: *„Na prejednanie opravného prostriedku (odvolania či dovolania) proti rozhodnutiu nadriadeného súdu, ktorým tento rozhodoval*

o vylúčení sudcov príslušného súdu, nie je daná príslušnosť žiadneho súdu. Preto Najvyšší súd v takomto prípade konanie o opravnom prostriedku zastaví (§ 104 ods. 1 v spojení s § 243c O. s. p).“

Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva *„v právnom štáte jednoznačný záver, že vo veci je daná právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodnúť o podanej ústavnej sťažnosti, pričom vzhľadom k existencii viac ako 10.000 pozitívnych rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky, ktoré predložil sťažovateľ ústavnému súdu ako dôkazy v konaní a ktoré svedčia o jednoznačnej potrebe vylúčiť okresné súdy z prejednávania a rozhodovania vecí s predmetom náhrady škody, neostáva nič iné, len zo strany ústavného súdu vyhovieť princípu legality a princípu právnej istoty a rozhodnúť podľa predloženého petitu“.*

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že uzneseniami krajského súdu sp. zn. 2 NcC 552/2012, sp. zn. 2 NcC 542/2012, sp. zn. 2 NcC 543/2012, sp. zn. 2 NcC 544/2012, sp. zn. 2 NcC 545/2012, sp. zn. 2 NcC 546/2012, sp. zn. 2 NcC 547/2012, sp. zn. 2 NcC 548/2012, sp. zn. 2 NcC 549/2012, sp. zn. 2 NcC 550/2012, sp. zn. 2 NcC 551/2012, sp. zn. 2 NcC 492/2012, sp. zn. 2 NcC 499/2012, sp. zn. 2 NcC 496/2012, sp. zn. 2 NcC 528/2012, sp. zn. 2 NcC 529/2012, sp. zn. 2 NcC 535/2012, sp. zn. 2 NcC 539/2012, sp. zn. 2 NcC 540/2012 a sp. zn. 2NcC 541/2012 zo 17. októbra 2012 (ďalej aj „predmetné uznesenia krajského súdu“) boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, citované uznesenia krajského súdu zruší a veci vráti krajskému súdu na ďalšie konania a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

Sťažovateľka súčasne navrhuje, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) *„vydal dočasné opatrenie, ktorým rozhodne o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia...“.*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd sťažnosť predbežne prerokovať, resp. následne o nej rozhodnúť len z hľadiska toho, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii,

keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označenými uzneseniami krajského súdu.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že krajský súd uznesením sp. zn. 2 NcC 492/2012 zo 17. októbra 2012 (napadnuté uznesenie krajského súdu, pozn.) spojil na spoločné konanie vedené týmto súdom pod sp. zn. 2 NcC 492/2012 konania vedené pod sp. zn. 2 NcC 492/2012, sp. zn. 2 NcC 552/2012, sp. zn. 2 NcC 542/2012, sp. zn. 2 NcC 543/2012, sp. zn. 2 NcC 544/2012, sp. zn. 2 NcC 545/2012, sp. zn. 2 NcC 546/2012, sp. zn. 2 NcC 547/2012, sp. zn. 2 NcC 548/2012, sp. zn. 2 NcC 549/2012, sp. zn. 2 NcC 550/2012, sp. zn. 2 NcC 551/2012, sp. zn. 2 NcC 499/2012, sp. zn. 2 NcC 496/2012, sp. zn. 2 NcC 528/2012, sp. zn. 2 NcC 529/2012, sp. zn. 2 NcC 535/2012, sp. zn. 2 NcC 539/2012, sp. zn. 2 NcC 540/2012 a sp. zn. 2 NcC 541/2012 (výrok 1 napadnutého uznesenia krajského súdu), vylúčil sudkyňu okresného súdu JUDr. A. S. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 11 C 144/2012 a sp. zn. 12 C 267/2012 a nevylúčil ju z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 2 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu okresného súdu Mgr. D. M. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 16 C 245/2012 a sp. zn. 10 C 179/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 3 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. J. P. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 8 C 183/2012, sp. zn. 12 C 184/2012, sp. zn. 16 C 188/2012 a sp. zn. 8 C 189/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 4 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudkyňu okresného súdu JUDr. J. K. z prerokúvania a rozhodovania veci v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 279/2012 a nevylúčil ju z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 5 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu

okresného súdu JUDr. P. B. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 11 C 173/2012 a sp. zn. 16 C 246/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 6 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. J. L. z prerokúvania a rozhodovania veci v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 297/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 7 napadnutého uznesenia krajského súdu) a nevylúčil ostatných sudcov okresného súdu z prerokúvania a rozhodovania vecí v predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 8 napadnutého uznesenia krajského súdu).

Z uvedeného teda vyplýva, že krajský súd rozhodol o námietkach sťažovateľky v konaniach o jej žalobách o náhradu škody napadnutým uznesením (uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 NcC 492/2012 zo 17. októbra 2012, pozn.), a nie uzneseniami sp. zn. 2 NcC 552/2012, sp. zn. 2 NcC 542/2012, sp. zn. 2 NcC 543/2012, sp. zn. 2 NcC 544/2012, sp. zn. 2 NcC 545/2012, sp. zn. 2 NcC 546/2012, sp. zn. 2 NcC 547/2012, sp. zn. 2 NcC 548/2012, sp. zn. 2 NcC 549/2012, sp. zn. 2 NcC 550/2012, sp. zn. 2 NcC 551/2012, sp. zn. 2 NcC 499/2012, sp. zn. 2 NcC 496/2012, sp. zn. 2 NcC 528/2012, sp. zn. 2 NcC 529/2012, sp. zn. 2 NcC 535/2012, sp. zn. 2 NcC 539/2012, sp. zn. 2 NcC 540/2012 a sp. zn. 2 NcC 541/2012 zo 17. októbra 2012 (citované uznesenia krajský súd ani nevydal, pozn.). Za týchto okolností by ústavný súd uplatnením formalistického prístupu k preskúmaniu sťažností sťažovateľky (okrem sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 8279/2013) v zhode s príslušnou časťou ich petitu mohol konštatovať, že citovanými uzneseniami krajského súdu, ktoré v skutočnosti krajský súd ani nevydal, nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru, a na tomto základe sťažnosti sťažovateľky (okrem sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 8279/2013) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Aj napriek uvedenému však ústavný súd s prihliadnutím na požiadavku materiálneho chápania ochrany základných práv pristúpil v rámci predbežného prerokovania sťažností

k ich preskúmaniu z pohľadu možnej existencie ďalších dôvodov, ktoré by mali za následok ich odmietnutie v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to s prihliadnutím na príčinnú súvislosť medzi sťažovateľkou namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd rozhodol o námietkach zaujatosti sťažovateľky v predmetných konaniach vedených týmto súdom.

II.1 K bodu 1 výroku tohto uznesenia

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 8228/2013, sp. zn. Rvp 8238/2013, sp. zn. Rvp 8239/2013, sp. zn. Rvp 8240/2013, sp. zn. Rvp 8241/2013, sp. zn. Rvp 8242/2013, sp. zn. Rvp 8243/2013, sp. zn. Rvp 8244/2013, sp. zn. Rvp 8245/2013, sp. zn. Rvp 8246/2013, sp. zn. Rvp 8247/2013, sp. zn. Rvp 8276/2013, sp. zn. Rvp 8279/2013, sp. zn. Rvp 8280/2013, sp. zn. Rvp 8281/2013, sp. zn. Rvp 8282/2013, sp. zn. Rvp 8283/2013, sp. zn. Rvp 8284/2013, sp. zn. Rvp 8285/2013 a sp. zn. Rvp 8286/2013, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a rozhodnutie krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc § 31a zákona

o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K bodu 2 výroku tohto uznesenia

Sťažovateľka sťažnosťami namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým tento inter alia vylúčil sudkyňu okresného súdu JUDr. A. S. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 11 C 144/2012 a sp. zn. 12 C 267/2012 a nevylúčil ju z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 2 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu okresného súdu Mgr. D. M. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 16 C 245/2012 a sp. zn. 10 C 179/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 3 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. J. P. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 8 C 183/2012, sp. zn. 12 C 184/2012, sp. zn. 16 C 188/2012 a sp. zn. 8 C 189/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 4 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudkyňu okresného súdu JUDr. J. K. z prerokúvania a rozhodovania veci v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 279/2012 a nevylúčil ju z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 5 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. P. B. z prerokúvania a rozhodovania vecí v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 11 C 173/2012 a sp. zn. 16 C 246/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 6 napadnutého uznesenia krajského súdu); vylúčil sudcu okresného súdu JUDr. J. L. z prerokúvania a rozhodovania veci v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 297/2012 a nevylúčil ho z prerokúvania a rozhodovania vecí v ostatných predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 7 napadnutého uznesenia krajského súdu) a nevylúčil ostatných sudcov okresného

súdu z prerokúvania a rozhodovania vecí v predmetných konaniach vedených okresným súdom (výrok 8 napadnutého uznesenia krajského súdu).

Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústava). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústava) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Občianskom súdnom poriadku garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 14 až § 16 OSP). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhoduje sudca, ktorý mal byť podľa subjektívneho názoru účastníka konania z ďalšej účasti na jej prejednávaní a rozhodovaní vylúčený, je dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (v danom prípade sťažovateľky, ktorá podala námietku zaujatosti proti sudcom okresného súdu) a vylúčiť ňou označených sudcov z ďalšieho prerokúvania a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby (v tomto prípade návrh na vylúčenie všetkých sudcov z ďalšieho prerokúvania a rozhodnutia veci pre zaujatosť) a rozhodnúť o ňom. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným

(všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Občianskeho súdneho poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

Podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného súdnictva sú závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy) dôvodom na podanie odvolania (§ 201 a nasl. OSP), príp. (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 237 písm. g) OSP (pozri napr. IV. ÚS 26/04, IV. ÚS 201/04)]. Pokiaľ podľa názoru sťažovateľky krajský súd na jej námietky neprihliadal a napadnutým uznesením rozhodol zjavne neodôvodnene, potom sa jej sťažnosti podané ústavnému súdu javia ako predčasné, keďže v ďalšom konaní v merite veci pred všeobecnými súdmi môže sťažovateľka postupovať už uvedeným spôsobom a domáhať sa ochrany svojich práv podaním odvolania proti rozhodnutiam prvostupňového súdu, prípadne dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu. V tomto prípade teda v predmetných konaniach existuje „iný súd“, a to krajský súd, resp. najvyšší súd povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľky. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 153/96 z 21. augusta 1997, v ktorom sa inter alia uvádza: „Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) O. s. p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti.“ Ústavný súd preto zastáva názor, že v posudzovaných veciach sťažovateľky nemá dostatok právomoci na meritórne preskúmanie jej námietok smerujúcich proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2 NcC 492/2012 zo 17. októbra 2012.

Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní

pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosti sťažovateľky pri ich predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2013